

Spoločné vyhlásenie troch najvyšších ústavných činiteľov Slovenskej republiky pri príležitosti prvého výročia napadnutia Ukrajiny vojskami Ruskej federácie

Vo štvrtok 24. februára 2022 Ruská federácia bezprecedentným spôsobom napadla Ukrajinu. Nevyprovokovaná masívna vojenská agresia na území nášho suseda oživila tie najhoršie spomienky na vojnové konflikty, ktoré Európa prežila naposledy v 20. storočí.

Ruská federácia, stály člen Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, brutálnou vojenskou agresiou porušila vlastné záväzky a prestala rešpektovať medzinárodné právo, ktorého jedným z pilierov je nedotknuteľnosť hraníc. Anachronické predstavy ruského politického vedenia o obnove veľkosti Ruska a o práve rozhodovať o osude národov v blízkom zahraničí priviedli po siedmich mierových dekádach od ukončenia druhej svetovej vojny do Európy vojenský konflikt obrovských rozmerov a už rok spôsobujú utrpenie miliónom ľudí.

Od prvého momentu Ukrajinci pri obrane svojej vlasti preukazujú nesmiernu statočnosť a vytrvalo bránia svoju zvrchovanosť, nezávislosť a územnú celistvosť. S nasadením vlastných životov pevne odolávajú politickým predstavám, ktoré neuznávajú ukrajinský národ, popierajú jeho právo na sebaurčenie a právo rozhodovať o vlastnej budúcnosti.

Nezabúdame, že na prahu druhej svetovej vojny Česko-Slovensko zostalo v boji proti nacistickému zlu osamotené a bezbranné. Svetové mocnosti podľahli omylu, že ustupovaním Hitlerovým územným požiadavkám zachránia mier v Európe. Namiesto mieru však zožali dovtedy najväčší vojenský konflikt v dejinách ľudstva.

Dnes je preto nielen našou zodpovednosťou, ale aj naším vlastným záujmom pomáhať Ukrajine tak, aby sa ubránila a aby sa vojna nerozšírila ďalej. Spolu s našimi partnermi v Európskej únii a spojencami v Severoatlantickej aliancii rozhodne a jednotne stojíme na strane Ukrajiny a medzinárodného práva.

Ako najvyšší ústavní činitelia Slovenskej republiky sme okamžite odsúdili ruskú vojenskú agresiu a principiálne odmietli uznať akékoľvek územné požiadavky Ruskej federácie voči Ukrajine vedené ideami imperiálneho revanšizmu a práva silnejšieho. Žiadna násilná zmena hraníc a vojenskou agresiou dosiahnuté vojenské zisky nemôžu byť medzinárodne akceptované. Takisto budeme naďalej podporovať medzinárodné úsilie o stíhanie zločinu agresie, zločinov proti ľudskosti a vojnových zločinov, ktoré sú v tomto konflikte páchané.

Pevne stojíme za ukrajinským ľudom v jeho obrane slobody, demokracie a práva na sebaurčenie a práva rozhodovať o vlastnej budúcnosti. Ukrajine budeme aj naďalej poskytovať politickú, diplomatickú, humanitárnu, ekonomickú, ale aj vojenskú podporu. Nepoľavíme ani v poskytovaní bezpečného útočiska vojnovým utečencom. Ukrajinky a Ukrajincov budeme podporovať v ich budúcom smerovaní, ktoré si určia sami, vrátane ich ambície stať sa v budúcnosti členmi európskych a euro-atlantických štruktúr.

Ukrajina oficiálne požiadala o členstvo v Európskej únii len štyri dni po vypuknutí ruskej vojenskej agresie. V júni 2022 členské štáty Európskej únie udelili Ukrajine kandidátsky štatút, čím uznali jej integračné ambície. Slovensko bolo medzi prvými krajinami, ktoré vyjadrili Ukrajine jasnú podporu. Ukrajina bojuje vo vojne aj za naše európske hodnoty a je pripravená urobiť všetko potrebné, aby mohla naplniť svoju víziu, stať sa členom EÚ. Mať na východe suseda, ktorý je súčasťou EÚ a teda demokratického sveta, je v našom národnom záujme.

Na ukrajinskom území dnes prebieha boj medzi demokraciou a autoritárskym despotizmom. V súčasnosti nie sú dôveryhodné náznaky, že by putinovské Rusko chcelo vojnu, ktorú rozpútalo, ukončiť. Práve naopak, cynické raketové útoky na energetickú a inú kritickú infraštruktúru Ukrajiny len prehľbujú utrpenie miliónov civilistov a zvyšujú počet obetí. Táto nezmyselná vojna je katastrofou pre Ukrajinu, pre Rusko, pre európsky kontinent, pre svet ako taký.

V súvislosti s uplynutím prvého roka od začiatku ruskej agresie na Ukrajine ako najvyšší ústavní činitelia Slovenskej republiky vyjadrujeme ľútosť nad tým, že vo vojne umierajú nevinní ľudia, a že osudy preživších sú vojnou trvalo poznačené. Zároveň vyjadrujeme svoje poďakovanie všetkým, ktorí pomáhali a pomáhajú Ukrajine a jej občanom.

Sme presvedčení, že pre bezpečnosť Ukrajiny, Slovenska a celej Európy je najdôležitejšie dosiahnutie spravodlivého a trvácneho mieru, a preto podporujeme desaťbodový mierový plán prezidenta Volodymyra Zelenského. Ukrajina musí byť opätovne zvrchovaná, plnohodnotne a nezávisle fungovať v rámci svojich medzinárodne uznaných hraníc, byť pevne ukotvená v integračnom procese do Európskej únie, a mať právo sa o svojom budúcom smerovaní rozhodovať samostatne.

V Bratislave, 24. februára 2023

Zuzana Čaputová, prezidentka SR

Boris Kollár, predseda NR SR

Eduard Heger, predseda vlády SR